

Ștefan Radof și Ion Punea

an complexat. Și, știu eu, poate au mai fost și altele, pe care, luat pe nepregătite, le-am omis.

Zic luat pe nepregătite fiindcă, stîrnit atît de publicitatea ce i s-a făcut, cit și de programul de sală, mă dusesem acolo pentru ca, în primul rînd, să pot spune și eu, la București, la fel cu cronicarul lui „Daily Mail” al lui „Morning Star” sau al lui „Figaro”, că, citez din acesta din urmă, „am ris cu lacrimi la New York, am ris din nou la teatrul Renaissance — și n-am fost singurul, vă jur”. Or, în afară de al doilea tablou al actului al doilea, unde apar surorile englezoaice, comedia de la „Nottara” se remarcă tocmai prin ternitatea vervei comice, prin neputința ei de a declanșa reacția esențială într-o comedie: risul. (Cred că, în zilele noastre, rezerva cu privire la „rodajul” unui spectacol și la creșterea, proporțională, a valorii sale, trage mai puțin în cumpănă decît în trecut: de cînd cu născocirea cinematografului și, mai ales, a televiziunii, spectatorul s-a deprins să rîdă, cum se zice, de unul singur, acasă, în fotoliul lui, iar actorii sînt și ei la rîndul lor în stare să „regleze tirul” unui spectacol chiar și în absența reacției sălii).

Așa se face, cred, că omul de gust și de cultură care e regizorul George Rafael a încercat să potențeze altcumva textul ce i s-a oferit, axînd actul întîii, care poate fi numit anticomedie, pe un suspens de factură polițistă și încercînd să întoarcă pe lirism, ca să nu-i zicem dulcegărie, restul piesei.

Corecți, în rolurile lor, Ion Punea (Oscar), Ion Siminie (Sergentul Murray), Dorin Moga (Vinnie), George Păunescu (Speed) și Tony Zaharian (Roy). În nota cerută de text, cele două surori, Cecily (Anda Caropol) și Gwendoline (Ioana Manolescu) furnizează cu un umor de bună calitate singurele, cum spuneam, momente de autentică comedie. Ca întotdeauna cînd Ciacanica ia palme, cînd poartă doi pantofi de alt fel fiecare, sau o pălărie și o umbreluță de damă, jocul firav al lui Ștefan Radof va produce, poate, ilaritate și un succes „comercial” înlesnind, astfel, teatrului, montarea unei alte piese, de prestigiu. În fond, din punctul acesta de vedere, numeroasele comedii de scăzută valoare care ne-au năpădit în ultima vreme ar merita totuși un zîmbet de indulgență, tocmai pentru rolul mare pe care îl joacă în planul cultural general.

Agreabilă și cursivă traducerea lui Alf Adania — și numai cine nu s-a „pedepsit” cu asemenea îndeletniciri nu știe cîte probleme ridică traducerea unui text „fără probleme”!

Opulent fără ostentație, sugerînd un confort lipsit de rafinament, dar cit se poate de funcțional, decorul lui Traian Nițescu. Punctează fericit acțiunea — de mare efect e aceea „Gloria in excelsis” lansată în locul unei așteptate bucăți de jazz (muzica — sonorizare: Eliade Hînceanu).

Teatrul din Pitești

SEARA TUTUROR SFINȚILOR

de
Charpentier

Poitevin de baștină și profesor de engleză, d. Charpentier ne oferă în premiera mondială de la Pitești o operă ce porcede din nuvelele normande ale lui Maupassant și din „The Taming of the Shrew” de O’Neill, fără a avea însă nici forța

demiurgică a celui dintâi și nici amploarea suflului tragic al celorlalți doi.

La bogata fermă Maupertuis, așezare singuratică undeva pe un plai muntos, stăpînită de trei frați deopotrivă de însingurați, de orgolioși și de ciufuți, își face apariția o firavă ființă feminină, Catherine. Sîntem în „Seara tuturor sfinților” cu tot cortegiul folcloric de credințe și eresuri, asemănătoare, în bună parte, cu cele de la aceeași dată ale poporului francez și care, încă de la ridicarea cortinei, sugerează încărcate de tîlcuri, șumbrul *fatum* care-i va răpune, unul după altul, pe cei trei brazi de flăcăi. Traducătoarea (Sanda Mihăescu-Boroianu), care altmînter ne dă o versiune în genral elegantă și curgătoare, ar fi putut alege titlul de „Seara sfințului Andrei”, versiune, e drept, mai puțin credincioasă formei, dar ilustrînd, în schimb, mai deplin conținutul titlului original.

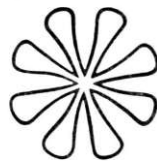
Așadar, ivirea Catherinei declanșează simultan în sufletele celor trei băieți un complex de sentimente erotice ce se manifestă pe potrivă firii fiecăruia: cu o undă de lirism la Jean-Baptiste, *Puștiul*, cu semetie și autoritate de stăpin la Louis, fratele mai mare, iar la Thomas, mijlociul, cu o asemenea tenacitate de țaran normand, încît ești ispitit să crezi că drama începe cu adevărat de dinainte de ridicarea cortinei, cînd Thomas și-a uitat poate intenționat ceasul la han, anume ca s-o determine pe Catherine să le intre în casă. Copil găsit, crescut de „Asistență” slujnica de la fermă e, în opoziție cu vigoarea celor trei frați, temătoare, sfidnică și, pe cît de sensibilă, pe atît de lipsită de energie, iar replica ei finală de după consumarea ultimului act al catastrofei pe care ea n-a făcut nimic s-o dezlănțuie, dar nici s-o împiedice, e plină de o răscolitoare, autentică, dezolare: „Eu n-am vrut”.

Din numeroasele modalități de a „citi” textul, regizorul (Radu Boroianu) a ales-o, cred, pe cea mai fericită. Evitînd o interpretare de dramă pasională — ceea ce, în fond, „Seara” nici nu e — el a purtat-o pe Catherine într-o rochie neagră cu minciugi lungi și cu poalele pînă-n pămînt, nelăsîndu-i la vedere decît fața și palmele, făcînd, așadar totul spre a estompa într-însa orice farmec senzual, orice urmă de frivolitate. În viziunea lui Boroianu și în interpretarea plină de înțelegere și sensibilitate a Adinei Rațiu, Catherine se află la antipodul „vampelui” care „sucește capul bărbăților”, ea nu e femeia, ci doar o femeie, tragică și inocentă unealtă a unui crîncen destin. Înclentarea și vrajba dintre cei trei frați, pînă atunci legați de o aspră, dar solidă dragoste bărbătească, e și ea tratată în aceeași manieră adversată policromiei, într-un stil alb-negru, cît se poate de bine servit de costumele și decorul arh. Ivăneanu Damaschin (de menționat masa lungă din odaia fermei, sugerînd imposibilitatea apropierii dintre personaje). Colțuros, masiv, cu o dicție laborioasă, Petre Tanasievici a realizat un Tho-

mas care pătrunde în inima spectatorului. În rolurile celorlalți frați, Mihai Dobre (Louis) și Traian Pîrlog (Jean-Baptiste).

Înclinat temperamental spre poezie, autorul și-a conceput lucrarea mai de grabă după adagiul „Ne fût-ce que pour vous en donner l'idée” decît după rigorile dramaturgiei. Cu toate deficiențele sale, spectacolul teatrului din Pitești rămîne însă, în ciuda escatologicului său, o demonstrație de stil, de bun gust și de măsură, calitate atît de scumpe eternului „spirit francez”.

Radu Albala

Teatrul din Oradea— secția maghiară— în turneu la București

În turneu la București, Teatrul maghiar din Oradea a adus cinci reprezentații, dispuse conform multiplelor fațete ale activității acestui sirguincios, talentat și modest colectiv. *Manevrele*, piesa originală a scriitorului de limbă maghiară Deak Tamas, și *Poveste neterminată* de Alecu Popovici, au demonstrat, în două registre diferite, modul în care teatrul înțelege să promoveze textul contemporan original. *Comedia erorilor* și *Luna dezmoștenișilor*, Shakespeare și O'Neill, reprezintă opțiunile colectivului față de repertoriul universal. Adăugînd acestor reprezentații și un recital de poezie contemporană, în interpretarea lui Varga Vilmos, obținem o imagine concludentă de seriozitate și caracter cultural specific turneului.

Dacă luăm fiecare montare în parte, realizăm diversitatea aptitudinilor colectivului, care fără a străluci în personalități, e omogen ca structură și preocupări. Spectacolul destinat copiilor (*Poveste neterminată*) a fost imaginat de regizorii Farkas Istvan și Orban Károly ca un joc ingenuu, ca o escapadă